

PŘÍSUDEK

Předmět: český jazyk

Ročník: 9. (kvarta)

Anotace: pracovní list sloužící k opakování, procvičování učiva syntaxe – ***přísudek***;
lze vytisknout nebo vyplňovat elektronicky; obsahuje řešení

Klíčová slova: přísudek, přísudek slovesný jednoduchý, přísudek slovesný složený, přísudek jmenný se sponou, přísudek jmenný beze spony, přísudek vyjádřený citoslovem, vedlejší věta přísudková, modální—způsobová slovesa, fázová slovesa, spona, jmenná část

Autor: Mgr. Radmila Dočkalová

Datum: 4. 12. 2012

Škola: Gymnázium Jana Opletala Litovel, Opletalova 189, Litovel

PŘÍSUDEK

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ

JEDNODUCHÝ	SLOŽENÝ	
Tvar jednoho slovesa	Modální nebo fázové sloveso + sloveso	
Petr čte. Petr četl. Petr by četl. Petr bude číst. Čti! <i>Doplňte další tvary, užíjte ve větách. Užíjte i jiná slovesa.</i>	Modální slovesa	Fázová slovesa
	<i>Moci, smět, muset, mít, chtít</i> + záporny	<i>Začít, začínat, zůstat, zůstávat, přestat,</i> <i>přestávat + záporny</i>
	Petr může číst. Petr mohl číst. Petr by mohl číst. Petr bude moci číst. Můžeš číst. Petr smí číst. Petr směl číst. Petr by směl číst. Petr bude smět číst. Smíš číst. Petr musí číst. Petr musel číst. Petr by musel číst. Petr bude muset číst. Musíš číst. <i>Doplňte další tvary—i záporny.</i>	Petr začne číst. Petr začal číst. Petr by začal číst. Začni číst. <i>Doplňte další tvary—i záporny.</i>

PŘÍSUDEK JMENNÝ SE SPONOU (SLOŽENÝ)	
SPONA	JMENNÁ ČÁST
BÝT, BÝVAT + ZÁPORY	PODSTATNÉ JMÉNO
Petr <u>není</u> silák / silný. <i>Uved'te další příklady.</i> Sestra <u>je</u> učitelkou. Být = sloveso plnovýznamové: a) jako sloveso existence (může být nahrazeno slovem „ <i>existuje</i> “): <i>Strašidla nejsou! Ale jsou!</i> b) je-li zpřesňováno místním nebo časovým určením („koná se“, „začíná“): <i>Konzultace je v patnáct hodin.</i> c) „ <i>parkuje</i> “, „ <i>stojí</i> “: <i>Moje auto je na dvoře.</i>	Maminka by se nestala <u>spisovatelkou</u> , kdyby... Tatínek <u>je ředitel</u> . <i>Uved'te další příklady.</i>
	PŘÍDAVNÉ JMÉNO
	Jaromír se stal <u>nerozhodným</u> . <i>Uved'te další příklady.</i>
	ZÁJMENO
	To kolo <u>je moje</u> . <i>Uved'te další příklady.</i>
STÁT SE, STÁVAT SE + ZÁPORY	ČÍSLOVKA
Hanka <u>se</u> postupně <u>stala</u> reprezentantkou republiky v basketbalu. Kamarád <u>se nestal</u> právníkem. <i>Uved'te další příklady.</i>	Honza <u>je první!</u> Vyhrál! <i>Uved'te další příklady.</i>
MÍT / MÍVAT + ZÁPORY	SLOVESO—INFINITIV
<u>Mám</u> bratra <u>nemocného</u> . <i>Uved'te další příklady.</i> <u>Nemám</u> ještě doma <u>uklizeno</u> . <u>Máte</u> všechno <u>sbaleno</u> ?	Loupit <u>není koupit</u> . <i>Uved'te další příklady.</i>
	PŘÍSLOVCE, PŘÍSLOVEČNÉ OBRATY
<i>Jaký je rozdíl mezi přísudky:</i> Máme na venkově chatu. × Máme zjištěné, že...	Bylo mi <u>zle</u> . <i>Uved'te další příklady.</i>

PŘÍSUDEK NESLOVESNÝ

Přísudek čistě jmenný—_____ je nevyjádřená.

Sliby—**chyby**. Mluviti **stříbro**, mlčeti **zlato**.

Uved'te další příklady.

PŘÍSUDEK SLOŽENÝ

Přísudek slovesně jmenný + fázové nebo modální sloveso

S modálním slovesem

Jana **by se chtěla stát modelkou**.
Někteří sportovci **nechtějí být nejlepší**.
K takovému jednání **nesmí být nikdo lhostejný**.

Uved'te další příklady.

S fázovým slovesem

Venku už zase **začíná být hezky**.
Nepřestala být hubatou.

Uved'te další příklady.

PŘÍSUDEK VYJÁDŘENÝ CITOSLOVCEM

Vrabec **frnk** na strom. Koza **hop** přes plot. *Uved'te další příklady.*

VEDLEJŠÍ VĚTA PŘÍSUDKOVÁ

Vedlejší věta přísudková = větná náhrada _____ části _____ přísudku.

Venku je, **že by psa nevyhnal / jako by se čerti ženili**.
Řeka byla, **jako by ji postříbřil**.
Obloha byla, **jako by ji vymetl**.

Uved'te další příklady.

Vedlejší větu přísudkovou nahrad'te jmennou částí—ze souvětí vytvořte větu jednoduchou.

PŘÍSUDEK

Vhodné zaškrtněte:	Přísudek				Tvar slovesa		Přísudek složený		
	Jednoduchý	Složený	Slovesný	Jmenný se sp.	Jednoduchý	Složený	Mod.+inf.	Fáz.+inf.	Spona+jm.č.
1) Podržíš mi tašku?									
2) Můžeš mi podržet tašku?									
3) Podržel bys mi tašku?									
4) Podrž mi tašku!									
5) Budeš chvíli držet tu tašku?									
6) Byl bych ti tu tašku podržel.									
7) Tašku musíš držet ještě chvíli.									
8) Podržel ti tu tašku?									
9) Mám ti podržet tu tašku?									
10) Ta taška bude moje!									
11) Ta taška je kožená.									
12) Ta taška se prodává jen v určitých prodejnách.									
13) Ta taška se stala módním hitem.									
14) Tuhle tašku si nemůžu přece vzít!									
15) Ztratit tašku se občas stává...									
16) Zítra začnu nosit tu novou tašku.									

PŘÍSUDEK

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ

JEDNODUCHÝ	SLOŽENÝ		
Tvar jednoho slovesa	Modální nebo fázové sloveso + sloveso		
Petr čte. Petr četl. Petr by četl. Petr bude číst. Čti! <i>Doplňte další tvary, užíjte ve větách. Užíjte i jiná slovesa.</i> <i>Petr by byl četl.</i> <i>atd.</i>	Modální slovesa	Fázová slovesa	
	Petr může číst. Petr mohl číst. Petr by mohl číst. Petr bude moci číst. Můžeš číst. Petr smí číst. Petr směl číst. Petr by směl číst. Petr bude smět číst. Smíš číst. Petr musí číst. Petr musel číst. Petr by musel číst. Petr bude muset číst. Musíš číst. <i>Doplňte další tvary—i záporny.</i> <i>Petr by chtěl číst. (atd.)</i>	<i>Moci, smět, muset, mít, chtít</i> + záporny	<i>Začít, začínat, zůstat, zůstávat, přestat, přestávat</i> + záporny Petr začne číst. Petr začal číst. Petr by začal číst. Začni číst. <i>Doplňte další tvary—i záporny.</i> <i>Petr nepřestane číst.</i> <i>atd.</i>

PŘÍSUDEK JMENNÝ SE SPONOU (SLOŽENÝ)	
SPONA	JMENNÁ ČÁST
BÝT, BÝVAT + ZÁPORY	PODSTATNÉ JMÉNO
Petr není silák / silný. <i>Uved'te další příklady.</i> Sestra je učitelkou. Být = sloveso plnovýznamové: a) jako sloveso existence (může být nahrazeno slovem „ <i>existuje</i> “): <i>Strašidla nejsou! Ale jsou!</i> b) je-li zpřesňováno místním nebo časovým určením („koná se“, „začíná“): <i>Konzultace je v patnáct hodin.</i> c) „ <i>parkuje</i> “, „ <i>stojí</i> “: <i>Moje auto je na dvoře.</i>	Maminka by se nestala spisovatelkou , kdyby... Tatínek je ředitel . <i>Uved'te další příklady.</i>
	PŘÍDAVNÉ JMÉNO
	Jaromír se stal nerozhodným . <i>Uved'te další příklady.</i>
	ZÁJMENO
	To kolo je moje . <i>Uved'te další příklady.</i>
STÁT SE, STÁVAT SE + ZÁPORY	ČÍSLOVKA
Hanka se postupně stala reprezentantkou republiky v basketbalu. Kamarád se nestal právníkem. <i>Uved'te další příklady.</i>	Honza je první! Vyhrál! <i>Uved'te další příklady.</i>
MÍT / MÍVAT + ZÁPORY	SLOVESO—INFINITIV
Mám bratra nemocného . <i>Uved'te další příklady.</i> Nemám ještě doma uklizeno . Máte všechno sbaleno ?	Loupit není koupit . <i>Uved'te další příklady.</i>
	PŘÍSLOVCE, PŘÍSLOVEČNÉ OBRATY
<i>Jaký je rozdíl mezi přísudky:</i> <i>Máme</i> na venkově chatu. × <i>Máme zjištěné</i> , že...	Bylo mi zle . <i>Uved'te další příklady.</i>

PŘÍSUDEK NESLOVESNÝ

Přísudek čistě jmenný— spona je nevyjádřená.

Sliby—**chyby**. Mluvíti **stříbro**, mlčeti **zlato**.

Uved'te další příklady.

PŘÍSUDEK SLOŽENÝ

Přísudek slovesně jmenný + fázové nebo modální sloveso

S modálním slovesem

Jana **by se chtěla stát modelkou**.
Někteří sportovci **nechtějí být nejlepší**.
K takovému jednání **nesmí být** nikdo lhostejný.

Uved'te další příklady.

S fázovým slovesem

Venku už zase **začíná být hezky**.
Nepřestala být hubatou.

Uved'te další příklady.

PŘÍSUDEK VYJÁDŘENÝ CITOSLOVCEM

Vrabec **frnk** na strom. Koza **hop** přes plot. *Uved'te další příklady.*

VEDLEJŠÍ VĚTA PŘÍSUDKOVÁ

Vedlejší věta přísudková = větná náhrada jmenné části slovesně-jmenného přísudku.

Venku je, **že by** psa nevyhnal / **jako by** se čerti ženili.
Řeka byla, **jako by** ji postrýbřil.
Obloha byla, **jako by** ji vymetl.

Uved'te další příklady.

Vedlejší větu přísudkovou nahrad'te jmennou částí—ze souvětí vytvořte větu jednoduchou.

Řeka byla jako postrýbřená.

PŘÍSUDEK—ŘEŠENÍ

Vhodné zaškrtněte:	Přísudek				Tvar slovesa		Přísudek složený		
	Jednoduchý	Složený	Slovesný	Jmenný se sp.	Jednoduchý	Složený	Mod.+inf.	Fáz.+inf.	Spona+jm.č.
1) <u>Podržíš</u> mi tašku?	x		x		x				
2) <u>Můžeš</u> mi <u>podržet</u> tašku?		x	x				x		
3) <u>Podržel</u> <u>bys</u> mi tašku?	x		x			x			
4) <u>Podrž</u> mi tašku!	x		x		x				
5) <u>Budeš</u> chvíli <u>držet</u> tu tašku?	x		x			x			
6) <u>Byl bych</u> ti tu tašku <u>podržel</u> .	x		x			x			
7) Tašku <u>musíš držet</u> ještě chvíli.		x	x				x		
8) <u>Podržel</u> ti tu tašku?	x		x			x			
9) <u>Mám</u> ti <u>podržet</u> tu tašku?		x	x				x		
10) Ta taška <u>bude moje!</u>		x		x					x
11) Ta taška <u>je kožená</u> .		x		x					x
12) Ta taška <u>se prodává</u> jen v určitých prodejnách.	x		x			x			
13) Ta taška <u>se stala</u> módním <u>hitem</u> .		x		x					x
14) Tuhle tašku <u>si nemůžu</u> přece <u>vzít!</u>		x	x				x		
15) Ztratit tašku <u>se</u> občas <u>stává</u> ...	x		x		x				
16) Zítra <u>začnu nosit</u> tu novou tašku.		x	x					x	

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČERVENÁ, V. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vyd. 2., opr. a dopl., Dotisk 2001. Praha: Academia, 1998, 647 s. ISBN 80-200-0493-9.

HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. *Stručná mluvnice česká*. Vyd. 26. Praha: Fortuna, 2002, 246 s. ISBN 80-716-8555-0.

HUBÁČEK, Jaroslav a Jana SVOBODOVÁ. *Čeština pro učitele*. Vyd. 2. S.l.: Vade mecum, 1998, 303 s. ISBN 80-860-4130-1.

KRAUSOVÁ, Z a kol. *Český jazyk 9 pro základní školy a víceletá gymnázia*. 1. vyd. Nakladatelství Fraus, s.r.o. Plzeň, 2009, 136 bar. s. ISBN 978-80-7238-778-6.

MARTINEC, Ivo, Jana Marie TUŠKOVÁ a Ludmila ZIMOVÁ. *Mluvnice: učebnice českého jazyka pro střední školy*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2009, 264 s. ISBN 978-807-2387-793.

MAŠKOVÁ, Drahúše. *Český jazyk: přehled středoškolského učiva*. 1. vyd. Třebíč: Petra Velanová, 2005, 175 s. Maturita. ISBN 80-902-5715-1.

Pravidla českého pravopisu. 1. vyd. V Brně: Lingea, 2008, 895 s. ISBN 978-80-87062-47-0.

STYBLÍK, Vlastimil. *Český jazyk pro 6. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií*. 2. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2001, 174 s. ISBN 80-723-5148-6.

STYBLÍK, Vlastimil. *Český jazyk pro 7. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií*. 1. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1997, 191 s. ISBN 80-859-3770-0.

STYBLÍK, Vlastimil. *Český jazyk pro 8. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií*. 2. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2000, 188 s. ISBN 80-723-5126-5.

STYBLÍK, Vlastimil. *Český jazyk pro 9. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií*. 1. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1996, 182 s. ISBN 80-859-3735-2.

SVOBODOVÁ, Jana. *Průvodce českou interpunkcí*. Vyd. 1. Česká republika: Vade mecum bohemiae, 2003, 133 s. ISBN 80-860-4131-X.